

Vrouw of vos

David Garnett

Vrouw of vos

Roman

Vertaald door Irwan Droog

Met een nawoord van de vertaler

Cossee
Amsterdam

Het is niet zo dat wonderlijke of bovennatuurlijke gebeurtenissen zeldzaam zijn, ze komen vooral onregelmatig voor. Zo kan er een eeuw lang geen enkel noemenswaardig wonder gebeuren, terwijl ze het volgende moment in groten getale voorvallen; dan zwermen er plotseling allerlei soorten monsters over de aarde, vlammen kometen aan de hemel, doen zonsverduisteringen de natuurwereld beven, regent het meteoren, verleiden zeemeerminnen en sirenes passerende schepen, slokken zeeslangen ze op en teisteren afschuwelijke rampen de mensheid.

Maar het vreemde voorval waarover ik hier zal vertellen stond op zichzelf, betrad hulpeloos en alleen een vijandelijke wereld, en kon juist daardoor maar op weinig aandacht van de mens rekenen. Want dat mevrouw Tebrick plotseling in een vos veranderde is

een vaststaand feit dat we naar eigen inzicht mogen uitleggen. Het zal ongetwijfeld meer moeite kosten om de gebeurtenis te verklaren en in ons wereldbeeld te passen, dan om het verhaal als waargebeurd aan te nemen. Het is niet door één, maar door een dozijn getuigen bevestigd, allen respectabel, zonder kans op afgesproken werk.

Ik zal me hier beperken tot een nauwkeurige navertelling van het voorval en de gebeurtenissen die erop volgden. Toch wil ik geen van mijn lezers ontmoedigen een poging te wagen dit schijnbare wonder te verklaren, want tot nu toe is er nog geen echt bevredigende uitleg gevonden. Wat het volgens mij lastig maakt, is dat de metamorfose van mevrouw Tebrick plaatsvond toen ze al een volwassen vrouw was en dat het zo plotseling gebeurde, in zo'n korte tijd. Het ontspruiten van een staart, de geleidelijke toename van lichaamshaar, een groeiproces dat de hele anatomie langzaam verandert; zulke zaken zouden afzichtelijk zijn, maar niet zo moeilijk te bevatten, vooral wanneer het een jong kind betrof.

Maar hier is sprake van iets heel anders. Een volwassen vrouw is plotseling een vos geworden. Dat

kun je niet verklaren met zomaar een natuurfilosofie. Het materialisme van onze tijd helpt ons hier niet. Het is werkelijk een *wonder*; iets wat volledig buiten onze wereld valt; een gebeurtenis die we zouden kunnen accepteren in de Heilige Schrift, ondersteund door de autoriteit van goddelijke openbaringen, maar die we niet verwachten tegen te komen in een tijd dicht bij de onze, gewoon bij onze bureaus in Oxfordshire.

Alleen speculaties komen enigszins in de buurt van een verklaring en die noem ik vooral omdat ik niets wil achterhouden, niet omdat ik vind dat ze van enige waarde zijn.

Ja, mevrouw Tebricks meisjesnaam was inderdaad Fox; als een dergelijk wonder ooit eerder is voorgevallen, is het mogelijk dat de familie die naam daaraan heeft overgehouden als bijnaam. De familie ging ver terug en woonde al sinds mensenheugenis in Tangle Hall. Het is ook een feit dat er ooit een half tamme vos aan de ketting lag in de binnentuin van Tangle Hall, daar heb ik bedachtzame wijsneuzen in kroegen veel gewicht aan horen toekennen, hoewel ze nooit anders konden dan toegeven 'dat er

nooit een was in de tijd van juffrouw Silvia'. Eerst was ik geneigd te geloven dat er een mogelijke verklaring school in het feit dat Silvia Fox op tienjarige leeftijd aan de vossenjacht meedeed en ritueel vossenbloed op haar gezicht gesmeerd kreeg. Het schijnt dat ze dat zo eng of weerzinwekkend vond dat ze daarna moest overgeven. Maar nu zie ik niet in hoe dat verband houdt met het eigenlijke wonder, zelfs al weten we dat ze het sindsdien altijd over de 'arme vossen' had als de jacht weer begon, en ze pas zelf weer meeinging toen haar man haar na hun huwelijk wist over te halen.

Na een korte verloving trouwde ze in 1879 met meneer Richard Tebrick en na hun huwelijksreis gingen ze in Rylands wonen, in de buurt van Stokoe, Oxon. Er is één ding dat ik niet heb kunnen achterhalen, en dat is hoe ze elkaar hebben leren kennen. Tangley Hall ligt op bijna vijftig kilometer afstand van Stokoe en is extreem afgelegen. Zelfs vandaag de dag is er geen behoorlijke weg naartoe, wat opmerkelijk is gezien het feit dat het herenhuis het belangrijkste – het enige zelfs – in een straal van kilometers is.

Het is onmogelijk te zeggen of ze elkaar toevallig onderweg hebben ontmoet, of, minder romantisch maar waarschijnlijker, dat meneer Tebrick haar oom had leren kennen, een lagere kanunnik in Oxford, en door hem op Tangley Hall werd uitgenodigd. Maar hoe het ook was gegaan, hun huwelijk was heel gelukkig. De bruid was drieëntwintig jaar. Ze was klein en had opvallend kleine handen en voeten. Het is misschien van belang te vermelden dat er volstrekt niets aan haar uiterlijk vosachtig of sluw was. Integendeel, ze was een bovengemiddeld mooie en aantrekkelijke vrouw. Haar ogen waren helder roodbruin, uitzonderlijk stralend, haar donkere haar had een rode gloed, haar huid was bruinachtig met een paar kleine sproeten en moedervlekjes. Ze leek uiterlijk gereserveerd, haast verlegen, maar ze was volkomen beheerst, en volkomen welgemanierd.

Ze was streng opgevoed door een vrouw met voorbeeldige principes en een aanzienlijke deskundigheid, die ongeveer een jaar voor het huwelijk was overleden. En door de omstandigheden – haar moeder was al jaren dood, haar vader bedlegerig en in de periode voor zijn dood niet helemaal bij zijn ver-

stand – hadden ze weinig visite, op haar oom na. Hij bracht met regelmaat periodes van soms wel twee maanden bij het echtpaar door, vooral in de winter, omdat hij graag op snippen jaagde, die daar in groten getale in de vallei leven. Dat ze niet opgroeide als plattelandse wildebras is te verklaren door de striktheid van haar gouvernante en de invloed van haar oom. Maar misschien gaf opgroeien in zo'n ongerepte omgeving haar een bepaalde neiging tot het wilde, ondanks haar religieuze opvoeding. Haar vroegere verzorgster zei: 'Juffrouw Silvia is in haar hart altijd een beetje wild geweest', maar als dit waar was, heeft verder nooit iemand anders dan haar man het gemerkt.

Op een van de eerste dagen van 1880, vroeg in de middag, gingen man en vrouw wandelen door het bosje op de kleine heuvel boven Rylands. In deze dagen gedroegen ze zich nog als geliefden en waren ze altijd samen. Tijdens hun wandeling hoorden ze in de verte de honden en later de jachthoorn. Meneer Tebrick had haar op tweede kerstdag overgehaald om mee te gaan jagen, maar het had hem grote moeite gekost en ze had het niet naar haar zin

gehad (al hield ze wel van paardrijden).

Toen hij de jacht hoorde, versnelde meneer Tebrick zijn pas om de bosrand te bereiken, waar ze de honden, als die hun kant op kwamen, goed zouden kunnen zien. Zijn vrouw liep langzamer en hij moest haar bijna voortslepen, haar hand in de zijne. Voordat ze de rand van het bosje bereikten trok ze haar hand plotseling met fors geweld terug en schreeuwde, waarop hij direct omkeek.

Waar een moment eerder zijn vrouw had gestaan stond nu een kleine, felrode vos. Het dier keek hem smekend aan, zette een stap of twee in zijn richting en hij zag direct dat het zijn vrouw was die hem door de ogen van het dier aankeek. Je mag er gerust van uitgaan dat hij van streek was; zijn vrouw was dat vast ook door haar nieuwe gedaante, dus staarden ze elkaar een halfuur lang alleen maar aan, hij verbijsterd, zij met vragende ogen, haast alsof ze sprak: ‘Wat ben ik nu geworden? Heb medelijden met me, mijn man, heb medelijden, want ik ben je vrouw.’

En zo, terwijl hij haar aankeek en zelfs in deze toestand herkende – en hoewel hij zichzelf bleef afvragen: Is zij het echt? Droom ik niet? – en zij smeekte

en zelfs begon te kwispelen en hem leek te zeggen dat zij het écht was, zo kwamen ze eindelijk samen, en hij nam haar in zijn armen. Ze kroop heel dicht tegen hem aan, nestelde zich onder zijn jas en begon zijn gezicht te likken, maar bleef hem onafgebroken in de ogen kijken.

De man bleef al die tijd wikken en wegen en naar haar kijken, maar hij begreep niet wat er was gebeurd; hij troostte zich met de hoop dat dit niets dan een tijdelijke verandering was, dat ze straks weer zou veranderen in de vrouw die één van lichaam met hem was.

Omdat hij meer een geliefde dan een echtgenoot was, was een van de gedachten die in hem opkwamen dat het zĳn fout was, want hij zou altijd zichzelf de schuld geven als haar iets vreselijks overkwam.

Zo bleven ze een tijdje staan, tot er uiteindelijk tranen opwelden in de ogen van de arme vos en ze (vrijwel geluidloos) begon te huilen, en daarbij trilde ze alsof ze koorts had. Hierop kon ook hij zijn tranen niet bedwingen, hij ging op de grond zitten en hilde lange tijd, maar kuste haar tussen zijn snikken door alsof ze een vrouw was, en het maakte hem

in zijn verdriet niets uit dat hij een vos op haar snuit zoende.

Zo bleven ze zitten tot het begon te schemeren en hij zich hernam; nu was het een kwestie van haar op de een of andere manier verbergen en haar dan thuisbrengen.

Hij wachtte tot het donker was, zodat hij haar zo onopvallend mogelijk naar huis kon dragen, en verborg haar in zijn jas, nee, in zijn onstuimigheid scheurde hij zelfs zijn vest en zijn hemd open, zodat ze dichter tegen zijn hart aan zou liggen. Want wanneer we getroffen worden door groot verdriet handelen we niet als mannen of vrouwen maar als kinderen, die bij elke narigheid troost vinden tegen de moederborst of – als zij er niet is – in elkaars armen.

In het donker nam hij haar mee naar binnen, maar ondanks zijn vele voorzorgsmaatregelen hadden de honden haar geroken, waarna ze onmogelijk te kalmeren waren.

Eenmaal binnen bedacht hij hoe hij haar uit het zicht van het personeel kon houden. Hij droeg haar in zijn armen naar de slaapkamer en liep terug naar beneden.